

γρόν. « ἐλαντούρησε τὴν αὐλή » τουτ. ἐπερίθρεξεν αὐτήν.

Λάπα (ή) καὶ *λαπάρι* — ἡ λαπάρα τῶν ἀρχαίων τὸ μεταξὺ τῶν πλευρῶν καὶ τοῦ ἰσχίου ἀπαλὸν καὶ μεμβρανῶδες μέρος τῶν ζώων.

Λάπαθα (τά) — ὡς καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ. Εἶδος φυτοῦ υποζύνου χρησίμου πρὸς τροφήν καὶ τὸ δίστιχον·

ἐγὼ ῥαγα τὰ λάπαθα
κ' ἐγὼ κατέχω ντάπαθα.

Λαπαθάρος — ἐπίθ. χλευαστικὸν — ὁ κεχαυνωμένος καὶ νωθρός.

Λαρουγγέα. Ἡ μέχρι τοῦ λάρυγγος κατάποσις ὑγροῦ τινος· « ἔπιε μία λαρουγγέα ».

Λάσκαρα — τὰ ξύγγια, κυρίως τὸ ἄλειμμα ἢ λίπος τῶν ὀρνίθων κτλ.

Λαταριασμένο. Τὸ χαῖνον καὶ μαλθακὸν κρέας ἢ ἄλλο τι ἐκ στερεοῦ ἢ εὐτραφὺς εἰς μαλακὸν μεταβληθὲν (*flaque*).

Λατζε (ἐπίρ). γυμνός — καὶ *λατζωμένος*, ὁ ἐξαπλωμένος ἡμίγυμνος ἢ ὁλόγυμνος. καὶ ῥῆμα *λατζόνομαι* τουτ. ξεγυμνόνομαι.

Λαφάσσω — ἀσθμαίνω ἐκ τοῦ δρόμου κουρασθεὶς — *λαχανιάζω*. παράγ. ἐκ τοῦ λαπάω *λαπάζω* — *λαφάζω* καὶ *λαφάσσω*. « Ἐλάφαζε ἢ εἶναι λαφασμένος », « ἔχει λαφατό. »

Λαφτακιάζω καὶ *λάφτω* (ἐκ τοῦ ἀρχ. *λάπτω*) χάφτω· ὅταν ὁ κύων ἢ ἄλλο ζῶον ῥοφᾷ ἢ τρώγῃ μελαιμαργίαν.

Λαχτάρα — ἡ ἀνυπόμνος προσδοκία, ἡ πόθος μετὰ φόβου ἢ ἐλπίδος. *Λαχταρίζω* ἢ *λαχταρῶ* (ῥῆμα), ἐπιθυμῶ τι μετὰ πόθου. « *Λαχταρίζω νὰ τὸν ἰδῶ* » ἢ « *πονῶ καὶ λαχταρίζω* » — *Λαχταριστὸ ψάρι* — τὸ ἤδη ἀσπαῖρον ἢ σπαράζον.

Λαχτέα (ή) τὸ λάκτισμα ἢ κλωτσιά· καθὼς *Γροθεά* ἢ *μπουνέα*, τὸ γρονθοκόπημα, *βαθδέα*, τὸ βάδισμα, *πετρέα* κτλ.

Λεβερδίζω — κλονίζομαι, παρὰπίπτω, μόλις σηρίζομαι εἰς τοὺς πόδας.

Λειξέω καὶ *λειξουρεύω*, *λειχεύομαι* — ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ φάγω τὸ παρτιθέμενον φαγητόν = *λείχω* (γλείφω), *ἐλειξε* καὶ *ἀναλείχομαι* — *λειχούδης* = ὁ λίχνος ἢ λαίμαργος καὶ *λειχουδεύομαι*, καὶ *λειχοπιατῆς* ὁ γλείφων τὰ πινάκια.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΙΣΛΑΜΙΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ (*).

—ooo—

Πρὸ τοῦ Ἰσλαμισμοῦ οἱ Ἀραβες μετεχειρίζοντο πρὸς τὰς ἐμπορικὰς τῶν συναλλαγὰς Περσικὰ καὶ

(*) Τὴν ἀνωτέρω πραγματείαν συνέγραψεν ὁ πρῶην ὑπουργὸς τοῦ Σουλτάνου Σουπχίδεης ἐκ Τριπόλεως τῆς Πε-

Βυζαντινὰ νομίσματα. Ἡ συναλλαγή ἐγένετο διὰ σταθμῶν (κατὰ τὸ βάρος). Ὁ περίφημος *Αἰλ-Μακριζι*, ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ, τῷ ἐπιγραφομένῳ « Φύλλα χρυσοῦ, ἐγκεκολαμμένα εἰς περιδέραια, ἀφορῶντα τὴν περιγραφὴν τῶν νομισμάτων » λέγει, ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, ὅτι δύο εἰδῶν νομίσματα εἶχαν πέραςιν εἰς τοὺς Ἀραβας (πρὸ τοῦ Ἰσλαμισμοῦ), δηλονότι τὰ δηνάρια καὶ διρχέμια (δραχμαί). Τὰ μὲν πρῶτα ἦσαν χρυσᾶ καὶ εἰσήγοντο εἰς τὴν Ἀραβίαν ἐκ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, τὰ δὲ δεύτερα, ἀργυρᾶ, εἰσήγοντο ἐκ τῆς Περσίας. Αἱ δὲ ἀνταλλαγαὶ ἐγίνοντο κατὰ τὸ βάρος. Τὰ δὲ ἀργυρᾶ ἦσαν πάλιν δύο εἰδῶν. Ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ βάρους ἐκαλοῦντο προσέτι ἡ δηνάρια ἢ διρχέμια. Τὰ πρὸ τοῦ Ἰσλαμισμοῦ ἐν χρήσει ὄντα παρὰ τοῖς Ἀραβὶ δηνάρια, ἐξακολουθεῖ ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς, ἐξόγιζον διπλάσιον τῶν Ἰσλαμικῶν δηναρίων. Τὸ αὐτὸ δὲ συνέβαινε καὶ ἐπὶ τῶν διρχεμίων.

Αἱ ὀνομασίαι δηνάρια καὶ διρχέμια εἶναι λέξεις ἑλληνικαί, ἐξαραβισθεῖσαι, καὶ ἐξηγούμεναι ἐπαρκῶς εἰς τὰ περὶ νομισματικῆς συγγράμματα, ὥστε εἶναι περιττὸν νὰ ἐμφιλοχωρήσωμεν ἐνταῦθα εἰς τὸν περὶ αὐτῶν λόγον. Ἀλλ' αἱ εἰδήσεις, τὰς ὁποίας οἱ Ἀραβες συγγραφεῖς μᾶς παρέδωκαν περὶ τῶν ἀρχαίων τούτων νομισμάτων, εἶναι ἐν μέρει ἀτελεῖς, τὸ ὅποιον ὅμως δὲν μᾶς ἀπαλλάττει τοῦ καθήκοντος ἐγγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ἄνδρας ἐκείνους, οἵτινες πρῶτοι σχεδὸν συνέγραψαν περὶ νομισμάτων, καὶ ἐπομένως δὲν ἠδύναντο νὰ προσφέρωσιν ἡμῖν ἀκριβεστάτας καὶ ἀνελλιπεῖς γνώσεις. Περὶ δὲ τοῦ βάρους τῶν ἀρχαίων τούτων Βυζαντινῶν καὶ Ἑλληνικῶν νομισμάτων, θέλει γείνει λόγος κατωτέρω ὅταν θέλω διαλάβει περὶ τῶν Μουσουλμανικῶν δηναρίων καὶ διρχεμίων, ὥστε ἕκαστος νὰ κρίνῃ περὶ τῆς μεταξὺ τούτων καὶ ἐκείνων διαφορᾶς.

Μωάμεθ Μουσταφάς, ὁ τοῦ Θεοῦ ἀπόστολος, (ἐξακολουθεῖ λέγων ὁ Αἰλ-Μακριζι ἐν τῷ ἀνωτέρω μνημονευθέντι συγγράμματι) ἐνόμισε πρέπον νὰ ἐγκταλίπῃ τὴν κατάστασιν τῶν νομισμάτων οἷα ὑπῆρχεν αὕτη εἰς τοὺς καιροὺς τῆς ἀμαθείας (δηλ. πρὸ τοῦ Ἰσλαμισμοῦ), περιορισθεὶς εἰς τὸ νὰ προσδιορίσῃ εἰς ἓν τοῖς τεσσαράκοντα τὸν φόρον, ὃν ἐπέταξε νὰ καταβάλλωσιν οἱ Μουσουλμάνοι ὡς ἐλεημοσύνην εὐάρεστον τῷ Θεῷ. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὰ νομικὰ βιβλία ἀναπτύσσονται πάντα τὰ ἀφορῶντα τὸν φόρον τοῦτον, αὐτὸς (ὁ Αἰλ-Μακριζι) ἐνόμισε περιττὸν νὰ ἐκταθῇ πλεονέκτερον ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Καὶ ὁ

λοπωνήσου, υἱὸς τοῦ πρώην ἐπὶ τῆς Α. Ἐκπαιδεύσεως ὑπουργοῦ Σαμὴ Πασᾶ, ἐγκρατὴς τῆς Ἀραβικῆς, τῆς Περσικῆς, τῆς Γαλλικῆς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ἐπιστήμων, κατὰ τὴν Ὁμόνοιαν, ἐξ ἧς μεταφέρομεν τὴν πραγματείαν περιεργίας χάριν. Σημ. Πανδ.

Αβουβέκερος δὲ, (ἐξακολουθεῖ λέγων ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς) οὐδεμίαν ἐπέφερε μεταβολήν, τὰ πάντα ἐγκαταλιπὼν εἰς τὴν εὐρεν αὐτὰ κατὰστασιν. Πρῶτος ὁ Ὀμάρους τὸ 18 τῆς Ἐγείρας καὶ τὸ 8 τῆς Καλιφείας αὐτοῦ ἔτος, ἐχάραξε νομίσματα μὲ τὸν χροσροϊκὸν τύπον καὶ βάρους ἀναλόγου πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ καθιερωθείσας διατάξεις ὡς πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην, ἐπιγράψας εἰς μὲν τὸν γύρον καὶ Κουρικοῖς γράμμασι τὰ ῥητὰ « Αἰνὸς τῷ Θεῷ », ἢ « Μωάμεθ ἔστιν ὁ ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ » ἢ « Οὐκ ἔστιν ἄλλος θεὸς πλὴν τοῦ μόνου Θεοῦ » ἢ καὶ τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα « Ὀμάρ ». Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ δὲ διτηρήθη ἀμετάβλητος ὁ χροσροϊκὸς τύπος.

Τὰ ἐπὶ τῆς Καλιφείας Ὀμάρους χαραχθέντα νομίσματα ἔφεραν τὸ ῥητὸν « Μέγιστος ὁ Θεός ». Ὄταν ὁ Μοαβίας ἀνέβη τὸν θρόνον τῶν Καλιφῶν, ἡλάττωσε τὸ βῆρος τῶν νομισμάτων κατὰ ἓνα ἢ δύο σίτους, καὶ ἐξεκόνισεν ἑαυτὸν ἐπ' αὐτῶν περιζωσμένον ζῆφος, πρᾶγμα ὅπερ διήγειρε μωμήν. Μετέπειτα δὲ ὁ Ἀβδ-ουλ-λάχ, υἱὸς τοῦ Ζοβεῖρ, ἡγεμὼν τῶν Μουσουλμάνων, ἐπὶ τῆς ἐν Μέκκῃ διατριβῆς του, μετεποίησε τὸν τύπον τοῦ νομίσματος, δοὺς αὐτῷ κομψότερον τύπον, καὶ ἐγγράψας ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μὲν μέρους « Μωάμεθ ἔστιν ὁ ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ » ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου « Ὁ Θεὸς ἐπιτάσσει τὴν εὐθυφροσύνην καὶ τὴν δικαιοσύνην ». Ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Μουσάβ, υἱὸς τοῦ Ζοβεῖρ, ἐχάραξε καὶ αὐτὸς νόμισμα, συμμορφούμενος μὲ τὰς ἐκπαλαι παραδόσεις περὶ τῶν ἀφορώντων τὸ βῆρος. Ὄταν δὲ ὁ Χεδζατζῆς, υἱὸς τοῦ Ιουσούφ, τῇ διαταγῇ τοῦ Ἀβδουλμαλήκ Βεν-Μερβάν, εἰσῆλθεν ἀρχηγὸν στρατοῦ εἰς Χεδζαζ ὅπως καταπολεμήσῃ τὸν Ἰβν Ζοβεῖρ, μετέλλαξε καὶ αὐτὸς τὸν τύπον τοῦ νομίσματος, διότι, λέγει, οὐδὲν ἴχνος πρέπει νὰ μείνῃ τοῦ ἀνοσίου ἐκείνου. Ἀφοῦ δὲ ὁ Ἀβδ-ουλ-λάχ, ὁ υἱὸς τοῦ Ζοβεῖρ, ἐτελεύτησεν, ὁ Ἀβδ-ουλ-μαλήκ Βεν-Μερβάν θριαμβεύσας κατὰ πάντων τῶν ἀντιζήλων καὶ αἰσθανθεὶς ἑαυτὸν ἱκανῶς ἰσχυρὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Καλιφῶν, κατέβαλεν ἰδιάζουσας ὅλως φροντίδας πρὸς τὸ νὰ κενονίσῃ τὸ βῆρος, τὴν ἀξίαν, τὸ κράμα καὶ τὴν χάραξιν τοῦ νομίσματος. Οὕτω λοιπὸν, τὸ 76 τοῦ Χιδζρέτ, οὐχὶ μόνον αὐτὸς ἐχάραξε δηνάρια καὶ διρχέμια ἰδιάζοντος τύπου, ἀλλὰ παρήγγειλε καὶ τῷ Χεδζαδζῇ, διατρίβοντι τότε ἐν τῷ Ἰράκ, νὰ πράξῃ καὶ αὐτὸς τὸ αὐτὸ διὰ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς αὐτοκρατορίας. Ὁ Χεδζαδζῆς συνεμορφώθη πρὸς τὴν παραγγελίαν ταύτην, καὶ ὅτε τὸ νέον νόμισμα ἔφθασεν εἰς Μεδίνην, οἱ συνεταῖροι τοῦ προφήτου, οἵτινες ἔζων εἰσέτι, ἔσπερζαν νὰ μεταχειρίζωνται τὰ νομίσματα ταῦτα καὶ τοὶ σκανδαλιζόμενοι ἐκ τοῦ ὅτι ἔφερον ἐπ' αὐτῶν τὴν εἰκόνα τοῦ χαράξαντος αὐτά. Ὁ δὲ Χαλὶδ Βεν-Γεζὶδ Βεν-Μοαβίας ἔπεισε τὸν Ἀβδ-ουλ-

μαλήκ Βεν-Μερβάν, νὰ διατάξῃ νὰ χαραχθῶσι νομίσματα καθαρῶς καὶ κυρίως Μουσουλμανικά (δηλονότι ἄνευ εἰκόνης καὶ μετὰ ῥητῶν Ἀραβικῶν).

Ἐκεῖνο δὲ, τὸ ὁποῖον κατὰ παράδοσιν τινα προεκάλεσε τὸ μέτρον τοῦτο, εἶναι ὅτι, ὡς δυσχυρίζονται, ὁ εἰρημένος Καλίφης, εἶχεν ἀπειθύνει πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου, ἐπιστολήν, ἐμπεριέχουσαν τὸ ἐκ τοῦ Κορηνίου εἰλημμένον ῥητὸν « Ὁμολόγησον ὅτι οὐκ ἔστιν εἰμὴ εἰς μόνον Θεός » καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Μωάμεθ, ὅπερ λίαν παρώργισε τὸν Αὐτοκράτορα, ὥστε ἀπάντησε πρὸς τὸν Ἀβδ-ουλ-μαλήκ ὅτι, ἂν αἱ προκλήσεις αὐταὶ ἐξακολουθῶσι, θέλει ἀποκαλέσει ἐπὶ τῶν νομισμάτων (τῶν Βυζαντινῶν) τὸν Μωάμεθ δι' ἐπωνυμιῶν, αἵτινες οὐδόλως ἔσονται αὐτῷ ἀρεσταί. Τότε ὁ Ἀβδ-ουλ-μαλήκ, συγκαλέσας τοὺς πρωτίστους τῶν Μουσουλμάνων ἀνέγνωσεν εἰς ἐπήκοον αὐτῶν τὴν ἐπιστολήν τοῦ Αὐτοκράτορος, μεθ' ἧς ὁ Χαλὶδ Βεν-Γεζὶδ ἐπρότεινε νὰ χαραχθῇ Ἀραβικὸν νόμισμα ἀπαγορευομένης τῆς κυκλοφορίας τῶν Βυζαντινῶν νομισμάτων.

... Ἀπολείπεται ἤδη νὰ ἐξηγήσωμεν πῶς οἱ ὀρθόδοξοι Καλίφαι καὶ διάσχημοι διοικηταί, ἀκόλουθοι τοῦ Προφήτου χρηματίσαντες, ἐναντίον τῶν διατάξεων τοῦ Ἱεροῦ Νόμου ἐξέδωσαν νομίσματα ἐπ' ὀνόματί των. Ἐν ταῖς νομισματικαῖς ἐν τούτοις συλλογαῖς περιλαμβανόνται νομίσματα φέροντα ἐπιγραφὰς κρυφιστὶ γεγραμμένας, ἐκτυπωθέντα καὶ ἐπὶ τῶν ὀρθόδοξων Καλιφῶν Ὀμάρ, Ὀθμάν καὶ Ἀλί καὶ ἐπὶ τῶν Ὀμαϊδῶν καὶ Ἀβδασιδῶν. Ἐν τῇ συλλογῇ μου ὑπάρχουσι πραγματικῶς πλεῖστα τοιαῦτα, ὥστε ἡδύνατό τις νὰ ἐκλάβῃ ὅτι κατὰ τὰ πρῶτα τοῦ Ἰσλαμισμοῦ ἔτη ἐσυγχωρεῖτο ἡ ἐκτύπωσις τοιούτων νομισμάτων. Αἱ ἐπόμεναι παρατηρήσεις θέλουσιν ἀποδείξει κατὰ πόσον ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἶναι ἀληθής.

Πρὸ πάντων πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὰ πρῶτα κυρίως μουσουλμανικά νομίσματα τὰ κατὰ τὸν γνωστὸν τύπον ἐκτυπωθέντα (ἄνευ ὀνόματος ἡγεμόνος, τρυτέστι καὶ μετ' ἐπιγραφῶν καθαρῶς ἀραβικῶν) ἀνέρχονται εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Καλίφου Ἀλί υἱοῦ Ἀβού-Ταλέβ, ὡς ἀναμφισβητήτως ἀποδεικνύεται ἐκ νεωτάτης καὶ ἀξιολογωτάτης τινὸς ἀνακαλύψεως. Κατὰ τὸ ἔτος του-ἔστι 1377 (1862) περιέπεσεν εἰς χεῖράς μας ἓν διρχέμ, ἐν Ἀραβίᾳ εὗρεθὲν, καὶ ἐκτυπωθὲν ἐν Βασσόρᾳ περὶ τὸ τέλος τῆς καλιφείας τοῦ Ἀλί, κατὰ τὸ 40 δηλαδή τῆς Ἐγείρας ἔτος. Ἐπισυνάπτω δὲ ἀκριβὲς ἀπεικόνισμα πρὸς πληροφορίαν τῶν περὶ τὴν παλαιογραφίαν σοφῶν.

"Ἐπεται τὸ ἀπεικόνισμα τοῦ νομίσματος.

"Ἐπιγραφαί.

"Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μετώπου ἐν τέσσαρσιν εὐθυγράμμουσιν στοίχοις.—« Μόνος εἶναι ὁ Θεός· αἰώνιος

» εἶναι ὁ Θεός· δὲν ἐγεννήθη, οὔτε γεννᾷ, καὶ οὐδεὶς
» ἴσος αὐτῷ. »

Ἐν τῷ περιθωρίῳ μεταξὺ δύο κύκλων. — « Ὁ
» Μωάμεθ εἶναι ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐξαποστεί-
» λαντος αὐτὸν ἐπ' ἐντολῇ καὶ μετὰ τῆς ἀληθινοῦς
» πίστεως, ὅπως θριαμβεύσῃ αὕτη ἀπὸ πάσης ἐτέρας
» θρησκείας εἰς τὸ πείσμα τῶν πολυθεϊστών. »

*Ἐπὶ τοῦ ἐτέρου μετώπου ἐν τρισὶν εὐθυγράμ-
μοις στοίχοις. —* « Οὐδεὶς ἕτερος τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ
» ὑπάρχει, τοῦ μόνου, τοῦ μὴ ἔχοντος συγκοινωνόν. »

Ἐν τῷ περιθωρίῳ, ἐκτὸς τριῶν κύκλων. —
« Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ· τὸ διρχῆμ τοῦτο ἐξε-
» πώθη ἐν Βασσόρα τῷ 40 ἔτει »

Ἰδοὺ λοιπὸν νόμισμα ἐξ οὗ ἀποδεικνύεται ἀν-
αμφισβητήτως ὅτι τὰ πρῶτα κυρίως μουσουλμανικὰ
νομίσματα δὲν ἐξεδόθησαν τῷ 75 ἔτει, ὅπερ μέχρι
τοῦδε ὑπεστήριζαν αἱ αὐθεντικώτεροι πηγαί, ἀλλὰ
κατὰ τὴν τετάρτην δεκάδα τῆς Ἑγείρας ἐπὶ τῆς κα-
λιφείας τοῦ Ἀλί, υἱοῦ Ἀβού-Ταλέβ. Ἡ μεταξὺ τῶν
δύο φατριῶν πάλη, συνεπέα τῆς ὁποίας ἡ καλιφεΐα
ἐδόθη τῇ οἰκογενεῇ τῶν Ὀμμαϊκῶν, καὶ αἱ τὸν
ἰσλαμισμὸν διατρανάζουσαι ταραχαὶ μέχρι τῆς ἐπο-
χῆς τοῦ Ἀβδ-ουλ-μαλικ Βέν-Δερβάν, καὶ τὴν πρόοδον
καὶ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν ἀναβαλοῦσαι,
διέκοψαν προσωρινῶς καὶ τὴν ἐκτύπωσιν νομισμά-
των, ἥτις, καὶ ἐπανελήφθη τῷ 75 ἔτει ἐπὶ τοῦ ῥηθέν-
τος Καλίφου, ὅταν ἡ παῦσις τοῦ πολέμου ἐπέτρεψεν
αὐτῷ νὰ ἐπιστήσῃ τὸν προσοχὴν του εἰς τὸν ἐσωτε-
ρικὸν διοργανισμὸν τῆς Αὐτοκρατορίας. Ἐξετύπωσε
τότε νέον νόμισμα μηδαμῶς παραλάσσον τοῦ παρὰ
τοῦ Καλίφου υἱοῦ Ἀβού-Ταλέβ εἰσυχθέντος τύπου.
Τὸ ῥηθὲν νόμισμα ὠνομάσθη *Σομαϊριέ*, ἀπὸ τοῦ
ὀνόματος τοῦ Ἰουδαίου Ταϊμά, ὅστις, κατὰ τὸν Ἀλ-
Μακρίζι, ἐξεπλήρου χρέη ἀρχινομισματοποιοῦ.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ ἐπ' ὀνόματι ἡγεμόνων
ἐκτυπωθέντα νομίσματα κατὰ τὰ πρῶτα τοῦ ἰσλα-
μισμοῦ ἔτη, ἰδοὺ τί φρονῶ. εἰς δὲν ἀγνοοῦσιν οἱ τῆς
ἱστορίας εἰδήμονες, ἐπὶ τοῦ Καλίφου Ὀμάρ ὁ ἰσλα-
μισμὸς μεγάλως ἐξετάθη. Αἱ κατακτήσεις τότε
ὠρίζοντο πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ τοῦ παταμοῦ Ὄξου,
πρὸς βορρᾶν ὑπὸ τῶν Κασπικῶν Πυλῶν, πρὸς νότον
ὑπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ πρὸς δυσμὰς ὑπὸ τῶν
κλεισωρειῶν τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν. Ἐπὶ τῆς κα-
λιφείας αὐτοῦ μόνου, κατὰ τοὺς ἱστοριογράφους, ἀ-
νηγέρθησαν 900 μεγάλα καὶ 4000 μικρὰ τεμένη
καθιερωμένα τῇ μωαμεθανικῇ λατρείᾳ. Πρὸς εὐκο-
λίαν τῶν δοσοληψιῶν ἐσυγχωρήθη ἐν πάσαις ταῖς
ἐπαρχίαις, ἐνόπλως κατακτηθείσαις, νὰ διατηρηθῇ
τὸ ἀρχαῖον νόμισμα ὅπερ μέχρις ἐκείνου τοῦ καιροῦ
ὑπῆρχε. Τὰ ἀρχαῖα νομισματοκοπεῖα τὰ ἰδρυθέντα
ἐν ταῖς ῥηθείσαις ἐπαρχίαις ἐξηκολούθουν λοιπὸν νὰ
ἐκδίδωσι νομίσματα, ὡς καὶ πρότερον. Τὰ ἐν ταῖς

περσικαῖς λοιπὸν ἐπαρχίαις νομισματοκοπεῖα ἐξε-
τύπουν ὡς καὶ πρὶν νόμισμα κατὰ τὸν χοσροϊκὸν
τύπον, ἐν οἷς, ἵνα σημάνωσιν ὅτι ἐξεδόθησαν ἐν ἐπο-
χῇ ἰσλαμικῇ, προσέθεσαν ἀραβιστὶ ἢ πεχλιδιστὶ τὸ
ὄνομα τοῦ ὑπάρχοντος διοικητοῦ τῆς ἐπαρχίας, ἢ ἐν
τῷ περιθωρίῳ εἰδικὰς τινας τῷ ἰσλαμικῷ φράσεις,
ὡς π. χ. τὸ περὶ τῆς ἐνότητος τοῦ Θεοῦ (τωχλίδ),
τὸ δοξάζει τὸν Θεὸν (ταχλil) ἢ τὴν ἐπίκλησιν τοῦ
Θεοῦ (βισμαλλάχ), καὶ ἕτερα παρόμοια.

Οὕτω λοιπὸν καὶ τὰ ἀρχαῖα ἐν Συρίᾳ νομισμα-
τοκοπεῖα ἐξηκολούθουν νὰ ἐκδίδωσι νομίσματα κατὰ
τὸν βυζαντινὸν τύπον, ἐφ' ὧν ἐσημαῖουν ἀραβιστὶ τὸ
ἔτος καὶ τὸν τόπον ἐν ᾧ εὕρισκετο τὸ νομισματοκο-
πεῖον. Πολλάκις δὲ τὰ νομίσματα ταῦτα ἔφερον καὶ
τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχόντος Καλίφου. Τὸ 78 ὁμῶς ἔτει
ἐπαυσαν ὁλοσχερῶς τὴν κατὰ τὸν ἀρχαῖον τύπον
ἐκτύπωσιν ἐν τε Συρίᾳ, Ἀραβίᾳ καὶ Φαρσιστάνῃ, ἀν-
τικαταστήσαντες ταῦτα δι' ἀργυρῶν νομισμάτων φε-
ρόντων ἐπιγραφὴν πανομοίαν τῆς ἀνωτέρω μνησθεί-
σης καὶ ὑπὸ τοῦ Καλίφου Ἀλί εἰσυχθείσης. Καθ'
ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ νέα χρυσὰ νομίσματα, ἐπειδὴ ταῦ-
τα ἦσαν μικρότερα τῶν ἀργυρῶν, ἀπέκοψαν τῆς ἐν
τῷ περιθωρίῳ ἐπιγραφῆς τοῦ πρώτου μετώπου τῆς
τελευταίας λέξεως « εἰς τὸ πείσμα τῶν πολυθεϊ-
στών » ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μετώπῳ τὸ ὄνομα τοῦ τό-
που ἐν ᾧ ἐχαράχθη τὸ νόμισμα, διατηρήσαντες ἀκέρ-
αιον τὸ λοιπὸν τῆς ἐπιγραφῆς. Ἐν Ταβεριστάνῃ
μόνον, καὶ τοὶ πλεῖστα κυρίως ἰσλαμικὰ νομίσματα
ὑπῆρχον ἐν πάσαις ταῖς ἐπαρχίαις τότε κυκλοφο-
ροῦντα, ὁ ἀρχαῖος τύπος ἔμεινεν ἐν χρήσει μέχρι τῶν
πρώτων χρόνων τῆς ἡγεμονείας τῶν Ἀβχασιδῶν.

Καὶ ἑτέρα δὲ περίστασις ἐπιστηρίζει τὰ προ-
λεχθέντα ἀποδεικνύουσα ἐπίσης ὅτι τὸ ἐπ' ὀνόματι
ἀρχοντός τινος ἐκδοθὲν νόμισμα ἔχει τὴν ἀρχὴν του
ἐκ τοῦ μνημονευθέντος περιστατικοῦ, διότι τουτέ-
στιν ἐσυγχώρησαν νὰ ἐνεργῶσι τὰ πρὸ τῆς ἰσλαμι-
κῆς ἐποχῆς ὑπάρχοντα νομισματοκοπεῖα, καὶ ἕνεκα
τούτου διατηρήθη ὁ ἀρχαῖος τύπος αὐτῶν ἐν τοῖς
ῥηθείσι νομίμασιν ἐπιγέγραπται κοινικοῖς χαρα-
κτῆρσιν ἢ ἐν γλώσσῃ πεχλιδικῇ τὰ ὀνόματα διοικη-
τῶν ἢ ἀκολούθων τοῦ προφήτου ὡς καὶ ἐπὶ τῶν σασ-
σανιδῶν βασιλέων.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν Καλίφον Ἀλῆν, ὅταν εἰ-
σῆξεν οὗτος τὸ νέον νόμισμα, τὸ κυρίως ἰσλαμικόν,
ἀπέσχε νὰ χαράξῃ τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα ἐπ' αὐτοῦ· τοῦθ'
ὅπερ ἐμειλήθησαν καὶ οἱ Ὀμμαϊκῆαι, οἱ ἀκριβῶς πα-
ραδεχθέντες τὰς παρ' ἐκείνου εἰσυχθείσας ἐπιγραφάς,
ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς παραβολῆς τοῦ προηγου-
μένως ἐπιγραφέντος νομίσματος, τοῦ ἐν Βασσόρα ἐκ-
τυπωθέντος τῷ 40 ἔτει, ἐπὶ τῆς ἡγεμονείας Ἀλῆ
υἱοῦ Ἀβᾶ-Ταλέβ, μετὰ τοῦ κατωτέρω περιγραφθη-
σομένου, ἐκτυπωθέντος ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἐπὶ τοῦ

Καλίου Ἀβδ-ούλ-μαλικ, τῷ 78 τῆς ἐγείρας ἔτει.

Ἔπεται τὸ ἀπεικόνισμα τοῦ τελευταίου νομίσματος τοῦ κατὰ πάντα ὁμοίου τῷ πρώτῳ.

Ὁ πρῶτος ὅστις δὲν συνεμορφώθη μὲ τὸν εἰρημένον τύπον, τῶν παρὰ τὸν Ὀμμάϊδων καθιερωθέντα, ἦτο ὁ Ἀλ-Μαχδι, τρίτος Ἀβδασίδης Καλίου, ὅστις κατὰ τὸ 146 τῆς ἐγείρας ἔτος ἐνδημῶν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Φάρση, ἣν διώκει ἐπ'ὀνόματι τοῦ πατρὸς τοῦ Μανσούρ, ἐξετύπωσε νόμισμα φέρων τὸ ὄνομα τοῦ ὡς ἐν Περσίᾳ εἰθιστο. Ἐν τῇ συλλογῇ μου ὑπάρχουσι τέσσαρα ἀργυρὰ τοιαῦτα νομίσματα ἐκτυπωθέντα ἐν Ρέη κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, ἐξ ὧν ἐπισυνάπτω τοῦ ἐνὸς τὸ ἀπεικόνισμα.

Ἔπεται τὸ σχεδιογράφημα.

Περιγραφή.

Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μετώπου ὀριζοντεῖως ἐν τρισὶ στοίχοις. — « Οὐδεὶς ἕτερος τοῦ Ἰψίστου ὑπάρχει » Θεός, τοῦ μόνου καὶ μὴ ἔχοντος συγκοινωνόν ».

Ἐν περιθωρίῳ. Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, τὸ παρὸν διρχέμ. ἐξετυπώθη ἐν Ρέη τῷ 146 ἔτος ».

Ἐπὶ τοῦ δευτέρου μετώπου, ὀριζοντεῖως ἐν τρισὶ στοίχοις. — « Κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἀλῆ Μαχδι Μωχαρέτ υἱοῦ τοῦ ἡγεμόνος τῶν πιστῶν ».

Ἐν τῷ περιθωρίῳ. — « Ὁ Μωάμεθ εἶναι ὁ ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐπ' ἐντολῇ ἀποστείλαντος αὐτόν, καὶ μετὰ τῆς ἀληθοῦς πίστεως ὅπως » ὀριζομένως κτλ. ».

Ἐκ τῆς ἐλλείψεως δὲ τῶν ὀνομάτων τῶν Καλιφῶν ἐπὶ τῶν κυρίως μουσουλμανικῶν νομισμάτων μέχρι τῆς προβρεθείσης ἐποχῆς τοῦ Ἀλ-Μαχδι, καὶ φαίνεται προσέτι ὅτι τὰ ἐπὶ τῶν ὀρθοδόξων καὶ τῶν πρώτων ὀμμάϊδων Καλιφῶν ἐκτυπωθέντα κατὰ τὸν χρυσοῦν τύπον νομίσματα δὲν διατήρησαν τὸν ἀρχαῖον αὐτὸν τύπον, τουτέστι τὸ ὄνομα τοῦ ἄρχοντος, εἰμὴ διότι πρὸς εὐκολίαν τῶν συναλλαγῶν ἐπέτρεψαν τοῖς ἀρχαίοις νομισματοκοπέοις νὰ ἐνεργῶσι. Καὶ ἑτέρα δὲ ἀπόδειξις τῆς γνώμης ταύτης εἶναι ὅτι πάντα τὰ ὑπὸ χρυσοῦν ἢ βυζάντινον τύπον μουσουλμανικὰ νομίσματα ἀνεξαιρέτως φέρουσι τὰ μὲν πρῶτα τὸ ὄνομα Χοσρόου Περβιζ, τὰ δὲ δεύτερα τὸ τοῦ Ἡρακλείου καὶ τῶν διχόδοχων του. Καθ' ὅσον δ' ἀφ' ἑρᾶς χάλκινά τινα μετάλλα, ἐφ' ὧν ὡς ὑποτίθεται, ἐνεγράφη ἡ εἰκὼν τοῦ Μωαβία ἐξωσμένου σπάθην, εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ταῦτα ἐξετυπώθησαν ἐν Ἑμέσση ἢ ἐν Χαμᾶ καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν ἐχαράχθησαν εἰς παρόμοια ἀρχαῖα βυζαντινὰ νομισματοκοπεῖα.

Ὁ ἴδιος Ἀλ-Μαχδι, ὅστις, ὡς ἀνεφέραμεν, πρῶτος ἐνέγραψε τὸ ὄνομα τοῦ ἐπὶ τοῦ νέου κυρίως μουσουλμανικοῦ νομίσματος, καθ' ὃν καιρὸν διώκει τὴν ἐπαρχίαν τῆς Φάρσης, ἐγενέκυσσε τὴν συνήθειαν ταύ-

την ἅμα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τοῦ ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Καλιφῶν, ἐπιγράψας τότε τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα ἐφ' ὅλων τῶν ἀργυρῶν νομισμάτων τῶν ἐν ταῖς διαφόροις ἐπαρχίαις ἐκτυπωθέντων, καὶ εἰς τὰς ἀρχαῖας ἀβδασιτικὰς ἐπιγραφὰς προσέθεσε τὰς ἐξῆς ἐν τρισὶ στοίχοις: « Ὁ Μωάμεθ εἶναι ὁ ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ ὁ Θεὸς εὐλογῆται αὐτόν ὁ Καλίου » ἢ Ἀλ-Μαχδι. » διατηρήσας ἀμεταβλήτους τὰς λοιπὰς ἐπιγραφὰς. Ἐπὶ δηναρίων δὲ νομισματοκοπίων τινῶν ἐπέγραψε « Ὁ Ἀβδᾶς εἶναι ἅγιος τοῦ Θεοῦ. »

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

τοῦ Ἀδρόβου

ΒΥΡΩΝΟΣ

κατὰ τὴν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ λεκτικῆς μετάφρασιν
τῆς ἐλλογίμου Κ. Ραλλοῦς Ζ. Στρούμοκη.

Στιχοῦργηθέντες

ὑπὸ

Η. ΤΑΝΤΑΛΙΔΟΥ.

— 000 —

Σήμερον συνεπλήρωσα τὸ 36 ἔτος
τῆς ἡλικίας μου (α)

Μεσολόγγιον. Ἰανουαρίου 22, 1824.

Ἦλθ' ἡ ὥρ' ἀκίνητοῦσα ἡ καρδίᾳ μου νὰ μένῃ,
Ἄφ' οὗ ἔπαυσε τοὺς ἄλλους συγκινοῦσα· ἀλλὰ καὶ τοι
Τοῦ λοιποῦ τὸ ν' ἀγαπᾶμαι εἶν' ἀδύνατον ἐν γένει,
Κἂν ἄε ἀγαπᾶ εἰσέτι.

Φθινοπώρῳ εἶν' ἡμέραι αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς μου,
Ἄνθη καὶ καρποὺς ἐρώτων οἴχονται μοι ὀλοκλήρως,
Σκώληξ, γάγγραινα, καὶ λύπη τρεῖς διώκται ἀπηνεῖς μου
Εἶν' ὁ μόνος ἐμοῦ κληρὸς.

Ἦ τὰ ἔγκατά μου ἤδη κατατρώγουσα φλόξ αὐτῇ,
Ὡς ἡφαίστειός τις νῆσος ἔστηκε μεμονωμένη,
Τὴν λαμπρὰ αὐτοῦ ἐκ ταύτης τῆς φλογὸς οὐδεὶς ἀνάπτει.
Στήλη τάφου ἱσταμένη.

Τῆς ἐλπίδος καὶ τοῦ φόβου τῆς σφριγώσης ἀληθείας
Τῶν ἐν τῇ ζήλοτυπῇ μεριμνῶν καθὼς ἐπίσης,
Καὶ τοῦ ἔρωτος οὐκ ἔχω μετοχὴν ἀλλ' ἐπιπόνως
Τούτων φέρω τὰς ἀλύσις.